

MARIE SCHMITZ, *Als een bloem in den Wind*, Amsterdam, Wereld-Bibliotheek.

't Is met dit boek een vreemd geval. Een boek dat vloeit als een stroom, aldoor in denzelfden toon, een zelfgenoegzame zang, die, ik ontveins het me niet, wel vermag indruk te maken op argelooze zielen, want het is vriendelijk en innig, gepolijst en afgewerkt zooals het betaamt, maar toch, het is voor mij onomstootelijk dat Marie Schmitz hier in dit boek lang niet het beste van zich zelf heeft gegeven. Zij zelf zal dit misschien met bevreemding hooren, want zij is kennelijk in een zeer verheven, bijna dweeperige stemming geweest, toen zij dit boek schreef, maar — en hier ligt juist haar fout — zij verloor de werkelijkheid te veel uit het oog, zij gaf geen levende menschen, maar een soort van voorbeeldige, onwezenlijke wezens, die ons ten slotte nooit na komen te staan. Er is iets in deze personen dat ons kil maakt, juist omdat zij zoo dierbaar zijn. Hoe braaf, hoe volmaakt is eigenlijk deze heldin, deze Line, later Carla geheeten! Zij bezit alles om ons te veroveren: bescheidenheid, dienende liefde, gratie, onderworpenheid en fierheid; 't is een samenstel van deugden die niet te zeer kloppen met hetgeen de menschen gemeenlijk te zien geven. In de periode van armoede, toen zij een ziekelijke, lastige moeder verzorgde, was zij het dienende, slovende wezentje dat haar licht onder de korenmaat stak en niet anders dan deemoedig haar lot droeg. Later, na den dood van haar moeder, wordt zij de vrouw van een veel ouderen man van wetenschap; een rijken, schoonheidslievenden, verfijnden man, die een hartkwaal heeft. In de weelderige natuur van het zuiden, in zijn buitenhuis aan de Riviera, beleeft zij een jaar van uitbundig geluk en zij wordt mooi, speelsch, liefelijk, enfin, te veel om op te noemen. Zij past dus geheel in het kader van het opgezet schilderij, zij blijft daarbij burgerlijk-deugdzzaam. Later, als zij, arm en weduwe geworden, weggerukt uit het paradijs van het zuiden, weer de zielige Line wordt, hervindt zij gemakkelijk haar onderworpen, deemoedige natuur. Geen opstand — maar gelatenheid. Zij is als een bloem in den wind, dus niet zelf-bewegend van binnen-uit, maar bewogen wordend.

Het spijt ons voor de sympathieke figuur, die Marie Schmitz altijd voor ons is geweest, maar nu heeft zij het toch te mooi willen maken. En ook vervalt zij licht tot allerlei cliché uitdrukkingen, zooals: „een warmte vlaagt over zijn hart. . . . in een wilden vloed breken de tranen uit haar oogen — . . . als een golf slaat het door haar heen,” — uitdrukkingen die het op den duur niet meer „doen.” Waarom heeft Marie Schmitz haar bakvischachtig gedweep niet overwonnen en mēnschen geschapen, menschen met hun hoogte en diepten; waarom zooveel braafheid? Toch is het boek zeer behoorlijk geschreven en bezit het genoeg aantrekkelijks; en het heeft veel goed-gekozen schilderingen en menig, menig fijn trekje, waarin heel de warme natuur van de schrijfster zich uit. Maar er is te veel zoetheid ingeslopen;